

Podlaskie Wieści Oświatowe

Nr 9 (211)

ISSN 1509-3336

październik 2018

A photograph of a desk with a fountain pen, a clock, and a vase. The clock is a gold-colored alarm clock with a white face and Roman numerals. The fountain pen is black with a green nib. The vase is dark brown and ornate. The desk is made of dark wood.

**DZIEŃ EDUKACJI
NARODOWEJ**

W numerze:

Informacje

Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)..... 5

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży w województwie podlaskim w roku szkolnym 2017/2018 8

Wychowanie

Tutoring- alternatywa dla tradycyjnego wychowawstwa 10

O spójność wychowawczą 11

Szkolnictwo zawodowe

Technik transportu kolejowego - reaktywacja 12

Szkoła na miarę nowych wyzwań 18

Rola szkół zawodowych w kształceniu kadr na potrzeby regionu na przykładzie
Zespołu Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim 20

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
im. Krzysztofa Kluka w Rudce kuźnią kadr dla regionu 22

Opinie

„Puszczykowy” rodzic 25

Mały Książę idzie do szkoły... 27

Miesięcznik Kuratorium Oświaty w Białymstoku Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok
tel. (85) 748 48 48, fax (85) 748 48 49, e-mail: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl, www.kuratorium.bialystok.pl

Skład kolegium redakcyjnego: Bożena Arłukiewicz, Maryla Boćkowska, Bożena Chomicka Grażyna Czyżewska,
Dariusz Daniluk, Jolanta Górską, Tadeusz Halicki, Maritta Kossakowska, Jolanta Broda, Anna Mózdzyńska, Marek Onoszko,
Lucja Orzechowska, Krzysztof Ostrowski, Maria Pawełko, Alicja Witkowska .

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i zmiany tytułów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Skład i druk: Drukarnia ARES s.c. R. i A. Józefowicz, ul. Włociańska 58, 15-199 Białystok, tel. 506 043 460,
e-mail: andrzej@aresdruk.pl, www.aresdruk.pl

Nakład: 800 egz

14 października

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

„Dobry wychowawca, który nie wtlacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil”

Janusz Korczak

Słowa Janusza Korczaka przywołuję, by podkreślić rolę, jaką w życiu uczniów odgrywają nauczyciele, wychowawcy. By podkreślić, jak wyjątkowa relacja wiąże nauczyciela z jego uczniami. Dobry nauczyciel to taki, który wyzwala, wznosi, kształtuje, uczy, pyta. Od tej relacji, od postawy nauczyciela zależy na ile uczeń wzniesie się i wykorzysta swoje możliwości.

Szanowni Państwo,

z okazji Dnia Edukacji Narodowej proszę przyjąć moje podziękowania za codzienną pracę dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą. Z uznaniem myślę o Państwa zaangażowaniu, które przynosi wymierne efekty w postaci sukcesów uczniów. Ale na równie wielki szacunek zasługuje Państwa codzienny wysiłek, który często nie kończy się spektakularnymi osiągnięciami uczniów, ale mierzony jest ich zwycięstwami nad własnymi słabościami.

Proszę również przyjąć moje serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności w realizacji planów zawodowych, wielu powodów do radości i satysfakcji z rezultatów pracy. Życzę również, aby na co dzień spotykali się Państwo z szacunkiem i sympatią uczniów oraz ich rodziców.

Drodzy Państwo,

życzę, za słowami Janusza Korczaka, przeżywania wraz z dziećmi wielu natchnionych chwil.

Beata Pietruszka
Podlaski Kurator Oświaty

Nasz świąteczny październik

W każdym miesiącu szklonego kalendarza można znaleźć daty ważne i bardzo ważne dla naszej edukacyjnej społeczności. Kiedy nadchodzi październik taką datą jest czternasty dzień miesiąca. Wtedy to obchodzimy Dzień Edukacji Narodowej - święto wszystkich pracowników oświaty. Z oczywistych względów szczególne miejsce zajmują nauczyciele i wychowawcy (jest Ich przecież najwięcej). Nie można jednak zapomnieć o innych pracownikach, którzy związani ze szkołami czy placówkami oświatowymi w znaczącym stopniu przyczyniają się do ich prawidłowego funkcjonowania. Tak, czy owak, październik to święto polskiej szkoły. I z tego powodu, tradycyjnie już staje się on czasem do podziękowań, nagradzania i odznaczania najlepszych nauczycieli oraz pracowników. Czynią to uczniowie, rodzice, centralne i wojewódzkie władze oświatowe, a także organy prowadzące. Wszyscy zwracają uwagę na odpowiedzialność, powagę i trud jaki wkładają pedagodzy w kształtowanie młodych Polaków. Podobnie było też i w tym roku.

W naszym województwie uroczystości Dnia Edukacji Narodowej odbyły się w Szkole Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Kolnie, której współorganizatorem był Andrzej Duda - Burmistrz Kolna. Podlaskie świętowanie odbywało się też w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Suwałkach oraz Szkole Podstawowej nr 8 im. św. Kazimierza Królewicza w Białymstoku. Gospodarzem wszystkich uroczystości była Beata Pietruszka - Podlaski Kurator Oświaty. W swoim okolicznościowym wystąpieniu odniosła się do historycznych korzeni tego święta, sięgających schyłkowych lat pierwszej Rzeczypospolitej. Podkreśliła także wagę jaką władze państwowe przykładają do pracy kadry nauczycielskiej w szkołach naszego kraju.

Dziękowała za wszelkie inicjatywy kierowane do uczniów i podopiecznych a także rodziców, jako ważnego ogniwa dobrze funkcjonującej szkoły. Wyraziła nadzieję, że podlascy pedagodzy w dalszym ciągu będą wytrwale i skutecznie oddziaływać na dzieci i młodzież powierzoną ich opiece.

Wśród zaproszonych gości był Jarosław Zieliński – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Bohdan Paszkowski - Wojewoda Podlaski, parlamentarzysta, przedstawiciele służb mundurowych, duchowieństwa oraz władz samorządowych. Minister Zieliński w swoim wystąpieniu podkreślił znaczenie reformy oświaty, która obecnie dokonuje się w naszym kraju. Życzył wszystkim, aby jej przebieg przyniósł dobre owoce. Pan Wojewoda skierował słowa podziękowań do obecnych nauczycieli i pracowników placówek oświatowych, uznania dla sukcesów dydaktycznych i wychowawczych, nadziei na dalsze podejmowanie trudu codziennej pracy. Wszyscy mówcy zwrócili też uwagę na znaczenie pracy nauczycieli w wychowanie młodego pokolenia, zwłaszcza w kontekście obchodzonej w tym roku setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Gospodarze miejsc, w których odbywały się uroczystości zadbałi o artystyczną oprawę spotkań. Była to dobra okazja do zaprezentowania uczniowskich talentów.

Ważnym punktem tych uroczystości było uhonorowanie nauczycieli i pracowników oświaty odznaczeniami państwowymi, resortowymi oraz nagrodami przyznanymi przez Ministra Edukacji Narodowej oraz Podlaskiego Kuratora Oświaty.

W tym roku w woj. podlaskim odznaczenia wręczono:

-Złoty Krzyż Zasługi - 1 osobie,

-Srebrny Krzyż Zasługi – 2 osobom,

-Brązowy Krzyż Zasługi - 14 osobom,

-Medalem Złotym za Długoletnią Służbę uhonorowano 29 osób,

-Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę – 21 osób,

-Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę – 11 osób.

-Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymało 276 osób.

Minister Edukacji Narodowej uhonorował nagrodą pieniężną 22 osoby, a Podlaski Kurator Oświaty 52 osoby.

Minister Edukacji Narodowej zaakceptował kandydaturę Pana Marka Henryka Urbanowicza - nauczyciela I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Suwałkach przedstawioną przez Kapitułę do Spraw Profesora Oświaty. Nadanie tytułu honorowego profesora oświaty, a także dekoracje szczególnie zasłużonych nauczycieli naszego województwa odbyło się w 11 października 2018 r. podczas centralnych uroczystości Dnia Edukacji Narodowej organizowanych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Gospodarzami był Premier Mateusz Morawiecki oraz Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska.

Uroczystości dobiegły końca, nauczyciele i pracownicy wrócili do swoich codziennych obowiązków. Chyba każdy z poczuciem, że robi coś ważnego.

Zdjęcia z uroczystości zamieszczono na stronach 13-16. Ich autorem jest Lech Stanisław Słoma-Sadowski.

Krzysztof Ostrowski
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)

Specjalne potrzeby edukacyjne obejmują bardzo szeroką grupę dzieci i młodzieży, którym szkoła powinna zapewnić wsparcie adekwatne do potrzeb. Przepisy prawa zobowiązują do zapewnienia dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi optymalnych warunków edukacji wyrównujących ich szanse edukacyjne, umożliwiających osiągnięcie sukcesu na miarę indywidualnych możliwości oraz gwarantujących im pełne włączenie w życie klasy/szkoły.

Każda placówka powinna być odpowiednio przygotowana do udzielenia wsparcia swoim uczniom. Począwszy od opracowania odpowiednich regulacji w prawie wewnątrzszkolnym, przez praktyczne rozwiązania wykorzystujące zasoby szkoły i możliwości wsparcia zewnętrznego, po działania umożliwiający reagowanie na specyficzne potrzeby konkretnego ucznia.

Za właściwą organizację pomocy psychologiczno- pedagogicznej oraz organizację kształcenia uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego odpowiada dyrektor. Dyrektor planuje też w arkuszu organizacji pracy godziny przeznaczone na realizację zajęć z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Planowanie organizacji procesu edukacyjnego, w tym tworzenie w szkole oferty wspomagania uczniów ze SPE winno być poprzedzone pełną diagnozą ich indywidualnych potrzeb i możliwości.

Diagnoza ta powinna uwzględniać rozpoznane czynniki środowiskowe, które wpływają na funkcjonowanie dziecka/ucznia w przedszkolu, szkole lub placówce. Szczególną rolę odgrywać tu powinni nauczyciele, wychowawcy i specjaliści pracujący z dzieckiem, którzy najszybciej i najtrafniej są w stanie zaobserwować pojawiające się trudności.

Przypominamy, iż godzina zajęć prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej trwa 45 minut. Nie jest to czas trwania godziny pracy specjalisty, która wynosi 60 minut, ale czas zajęć dla ucznia.

Szczegółowe zasady dotyczące pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole, w tym formy tej pomocy określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591 z późn. zm.)

ZINDYWIDUALIZOWANA ŚCIEŻKA KSZTAŁCENIA

Jedną z wprowadzonych w ubiegłym roku nowych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej jest zindywidualizowana ścieżka kształcenia. Jest ona adresowana do uczniów, którzy mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu nie mogą realizować wszystkich zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem przed-

szkolnym lub szkolnym i wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych. Trudności w funkcjonowaniu mogą wynikać z:

- czasowej lub przewlekłej choroby,
- zaburzeń w zachowaniu, uniemożliwiających realizację zadań w dużym zespole,

- zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym,

- innych przyczyn.

Gdy podjęte wcześniej formy wsparcia w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej okazały się niewystarczające ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz predyspozycje psychofizyczne ucznia, opracowuje się uczniowi zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia. Obejmuje ona wszystkie zajęcia edukacyjne, które są realizowane w części wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym, zaś częściowo indywidualnie z uczniem. Celem objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką (nie dłużej jednak niż rok szkolny) jest zoptymalizowanie działań skierowanych na uzyskanie osiągnięć na miarę możliwości dziecka/ucznia, a w konsekwencji jego adaptacja do warunków przedszkolnych i szkolnych oraz podjęcie (w jak najkrótszym czasie) wszystkich zadań edukacyjnych z całą grupą lub klasą.

Objęcie ucznia zindywidualizowaną ścieżką wymaga opinii publicznej poradni, z której wynika

potrzeba objęcia ucznia pomocą w tej formie. Opinia ta wskazuje zakres, w jakim uczeń nie może brać udziału w zajęciach wychowania przedszkolnego lub zajęciach edukacyjnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym, okres objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką, a także działania, jakie powinny być podjęte w celu usunięcia barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola lub szkoły. Zadaniem dyrektora jest ustalenie tygodniowego wymiaru godzin, uwzględniającego możliwości dziecka/ucznia i zapewniającego realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego. Natomiast jednym z zadań nauczycieli prowadzących zajęcia z uczniem objętym zindywidualizowaną ścieżką jest podejmowanie działań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania ucznia w przedszkolu lub szkole.

Zindywidualizowanej ścieżki nie organizuje się dla uczniów objętych kształceniem specjalnym (czyli posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego) oraz dla uczniów objętych indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym albo indywidualnym nauczaniem

NAUCZANIE INDYWIDUALNE

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indy-

widualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 1616), indywidualne nauczanie organizowane jest wyłącznie dla tych uczniów, którzy ze względu na swoją chorobę nie mogą chodzić do szkoły. Z tego powodu dla tej grupy uczniów zajęcia prowadzone są w domu. Kiedy stan zdrowia ucznia ulegnie poprawie, wraca on na zajęcia do szkoły.

W celu zapewnienia pełnego osobowego rozwoju dziecka lub ucznia, integracji ze środowiskiem przedszkolnym lub szkolnym oraz ułatwienia powrotu dziecka lub ucznia do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, nauczyciele prowadzący odpowiednio zajęcia indywidualnego przygotowującego przedszkolnego lub indywidualnego nauczania mają za zadanie obserwację funkcjonowania dziecka lub ucznia w zakresie możliwości jego uczestniczenia w życiu przedszkolnym lub szkolnym.

Dyrektor, uwzględniając wnioski nauczycieli z tych obserwacji, a także aktualny stan zdrowia dziecka lub ucznia, w uzgodnieniu z rodzicami, podejmuje działania umożliwiające mu kontakt z dziećmi lub uczniami w oddziale przedszkolnym lub szkolnym.

Jeżeli dziecko/uczeń objęty jest indywidualnym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem ze względu na stan zdrowia znacznie utrudniający uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, dyrektor podejmuje działania mające na celu możliwość jego uczestniczenia w życiu przedszkolnym lub szkolnym, w szcze-

gólności umożliwia mu udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, uroczystościach i imprezach przedszkolnych lub szkolnych oraz wybranych zajęciach wychowania przedszkolnego lub zajęciach edukacyjnych. Uczestnictwo w ww. formach, w zajęciach rewalidacyjnych, zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego lub w formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej odbywają się poza tygodniowym wymiarem godzin zajęć nauczania indywidualnego.

KSZTAŁCENIE UCZNIÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Ministerstwo Edukacji Narodowej zwraca uwagę, iż niepełnosprawność nie jest wskazaniem do kierowania ucznia na indywidualne nauczanie. Jednym z celów edukacji uczniów niepełnosprawnych jest włączanie ich do grupy rówieśniczej. Uczeń z niepełnosprawnością powinien uczyć się ze swoimi rówieśnikami, zaś szkoła powinna mu to zapewnić.

Za realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia odpowiada dyrektor. Planuje m.in. w arkuszu organizacji pracy godziny przeznaczone na realizację zajęć rewalidacyjnych oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia. Należy pamiętać, że godzina zajęć rewalidacyjnych wynosi 60 minut. Minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych uczących się w oddziale ogólnodostępnym i integracyjnym wynosi po 2 godziny na ucznia. Rodzaj zajęć rewalidacyjnych po-

winien być dostosowany do rodzaju niepełnosprawności uczniów oraz indywidualnych potrzeb konkretnego ucznia niepełnosprawnego. Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych dyrektor powierza nauczycielom lub specjalistom posiadającym kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia.

Od 1 września 2017 r. każdy uczeń z niepełnosprawnością posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, jeśli takie są jego potrzeby, ma prawo do indywidualnych zajęć organizowanych w szkole. Zajęcia te organizowane są na podstawie § 6 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Liczba tych godzin uzależniona jest od potrzeb i możliwości ucznia. Aby zorganizować indywidualne zajęcia w szkole dla ucznia z niepełnosprawnością, nie jest potrzebna zmiana orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, ani tym bardziej orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania.

ASYSTENT NAUCZYCIELA

Przypominamy, że od 1 września 2018 r. tracą moc przepisy art. 15 ust. 7–9 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przewidujące możliwość zatrudnienia w szkole podstawowej asystenta nauczyciela, asystenta osoby niebędącej nauczycielem, o której mowa w art. 15 ust. 2 ww. ustawy lub asystenta wychowawcy świetlicy. Jednocześnie, zgodnie z art.

143 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, osoby zatrudnione przed 1 września 2018 r. na stanowisku asystenta nauczyciela, asystenta osoby, o której mowa w art. 15 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 86, lub asystenta wychowawcy świetlicy mogą być nadal zatrudnione na tym stanowisku na dotychczasowych zasadach nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2020 r.

Nadal jednak dyrektor przedszkola ogólnodostępnego i szkoły ogólnodostępnej, w której kształceniem specjalnym są objęci uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera lub niepełnosprawności sprzężone, ma obowiązek zatrudnienia dodatkowo: nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych lub specjalistów, bądź pomoc nauczyciela – z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Podejmując decyzję - kogo zatrudnić, zawsze należy patrzeć na potrzeby konkretnego dziecka/ucznia.

FINANSOWANIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO

Aby oddziaływania edukacyjne były skuteczne i uwzględniały możliwość realizacji zajęć indywidualnie z uczniem z niepełnosprawnością, Ministerstwo Edukacji Narodowej zapewnia odpowiednie finansowanie, zmuszając w zapisach prawa samorządy do wydatkowania

subwencji na specjalne potrzeby, wyłącznie na organizację pracy z tymi uczniami.

W przypadku szkół ogólnodostępnych wydatkami na kształcenie specjalne są wydatki bezpośrednio związane z realizacją orzeczeń (tj. wydatki, które nie byłyby ponoszone, gdyby uczeń był pełnosprawny). Katalog wydatków w tym przypadku nie jest zamknięty. Przykładowe wydatki związane z realizacją zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, to m.in. wydatki na:

- zatrudnienie dodatkowej kadry wspierającej, np. wynagrodzenie tzw. nauczyciela wspomagającego lub pomocy nauczyciela,
- zajęcia rewalidacyjne,
- zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- pomoce dydaktyczne dla dzieci niepełnosprawnych,
- organizację wybranych zajęć indywidualnych lub w grupie do 5 osób, jeśli uczeń takich wymaga.

Warto w tym miejscu wspomnieć, że z informacji uzyskanych przez NIK (Raport z kontroli NIK LKI.410.005.00.2017 Nr ewid. 18/2017/P/17/073/LKI) wynika, iż z 75 kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego odnośnie środków przeznaczanych na kształcenie uczniów niepełnosprawnych, prawie połowa z nich (tj. w 2015 r. i 2016 r. odpowiednio w 56% i 45%) nie wydatkowała na te cele całości środków otrzymanych w ramach części oświatowej subwencji ogólnej (wymóg

taki obowiązywał od 2015 r.). Najczęściej podawaną przyczyną ograniczenia przez samorządy ww. wydatków było niezgłaszanie potrzeb przez placówki ogólnodostępne, realizujące edukację włączającą.

KSZTAŁCENIE UCZNIÓW ZE SPE W SZKOŁACH I PLACÓWKACH NIEPUBLICZNYCH

Przepisy dotyczące organizacji kształcenia specjalnego dotyczą również szkół i placówek niepublicznych. Zobowiązane są one również do zapewnienia uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odpowiednich form wsparcia, indywidualizowania wymagań edukacyjnych i podejmowania działań wyrównujących szanse edukacyjne uczniów ze SPE, a także respektowania zaleceń określonych w dokumentach takich, jak opinie i orzeczenia, wskazujących możliwe sposoby pomocy uczniom.

RODZICE MAJĄ WPLYW NA USTALENIE PROCESU

EDUKACYJNEGO SWOJEGO DZIECKA

Warto pamiętać, że o wyborze formy kształcenia decydują rodzice, a każdy uczeń ma prawo uczyć się w szkole najbliższej miejsca zamieszkania. Oznacza to, że niezależnie od wskazanej w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego – najbardziej optymalnej w opinii poradni – formy kształcenia, uczniowie z niepełnosprawnością, w każdym przypadku, mogą uczyć się w rejonowej szkole ogólnodostępnej, która powinna zapewnić im warunki edukacji wskazane w orzeczeniu.

Zgodnie z § 6 ust. 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń mają prawo uczestniczyć w spotkaniach zespołu, a także w opracowaniu i modyfikacji programu oraz dokonywaniu wielospecjalistycznych ocen. Dyrektor ma obowiązek skutecznego zawiado-

mienia rodzica o każdorazowym spotkaniu zespołu nauczycieli i specjalistów w szkole w sprawie jego dziecka. Zespół ten decyduje o sposobie realizacji procesu edukacyjnego, w tym, jakie zajęcia powinny być realizowane indywidualnie. To rodzice najlepiej znają swoje dziecko i wiedzą, jakie są jego potrzeby. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń muszą też otrzymać kopię wielospecjalistycznych ocen oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Traktowanie rodziców jako partnerów przedszkola lub szkoły w tworzeniu optymalnych warunków do uczenia się ich dziecka umożliwi efektywną współpracę rodziców z nauczycielami i specjalistami, a w konsekwencji optymalne, adekwatne do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka wsparcie i pomoc.

Opracowanie (na podstawie dostępnych materiałów)

**st. wiz. Kuratorium Oświaty
Jolanta Broda**

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży w województwie podlaskim w roku szkolnym 2017/2018

Jak co roku Kuratorium Oświaty w Białymstoku realizowało zadania dotyczące organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży. W prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej Bazie wypoczynku organizatorzy zarejestrowali ponad 29 tysięcy zgłoszeń, z czego 745 zgłoszeń zarejestrowano w województwie podlaskim. Kuratorium Oświa-

ty w Białymstoku przeprowadziło 72 kontrole wypoczynku letniego. Kontrole przeprowadzane były przy udziale przedstawicieli Policji i w oparciu o ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży z dnia

30 marca 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 452). W skontrolowanych placówkach pojawiały się błędy w postaci niezgodności kart kwalifikacyjnych ze wzorem opublikowanym w w/w rozporządzeniu. Organizatorzy utworzyli własny wzór kart oraz korzystali z nieaktualnego wzoru. Członkowie kadry posiadali dokumenty potwier-

dzające niekaralność, zdarzały się jednak przypadki braku wymaganych kwalifikacji wychowawcy wypoczynku.

Uczestnikom wypoczynku zapewniono opiekę medyczną oraz ubezpieczenie. Nie odnotowano poważnych urazów i wypadków. Podczas kontroli stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych placówkach zarówno kierownicy wypoczynku, jak i wychowawcy posiadali wymaganą dokumentację. Niektóre formy wypoczynku, tj. kolonie, półkolonie czy obozy otrzymały dofinansowanie. Kuratorium Oświaty w Białymstoku zorganizowało konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego oraz wsparcia realizacji zadania publicznego w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży.

Przez okres wakacji wizytatorzy odpowiedzialni za wypoczynek udzielali informacji zarówno bezpośrednio, jak też drogą telefoniczną. W siedzibie kuratorium przed feriami i wakacjami odbyły się spotkania z organizatorami wypoczynku z udziałem służb, tj. przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Policji, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, Podlaskiego Inspektora Transportu Drogowego, Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.

Wypoczynek letni 2018 r. w województwie podlaskim odbył się w sposób atrakcyjny i urozma-

icony dla uczestników. Z uzyskanych informacji wynika, że byli oni zadowoleni z przeprowadzonych zajęć, wycieczek, warunków mieszkalnych oraz posiłków. Do Kuratorium Oświaty wpłynęły podziękowania od uczestników wypoczynku oraz ich rodziców.

Informacje dla organizatorów, na które szczególnie należy zwrócić uwagę przed rejestracją wypoczynku:

1. opinia straży pożarnej jest ważna przez okres trzech lat od dnia jej wydania, jeżeli warunki ochrony przeciwpożarowej obiektu lub terenu nie uległy zmianie,
2. nadzór nad wypoczynkiem organizowanym w kraju sprawuje kurator oświaty właściwy ze względu na miejsce lokalizacji wypoczynku,
3. szkoła lub placówka nie zgłasza wypoczynku trwającego do trzech dni, powiadamia o tym organ prowadzący oraz organ sprawujący nadzór pedagogiczny,
4. dyrektorzy szkół organizujący tzw. „Otwarte szkoły” w zakresie zagospodarowania czasu wolnego uczniów w trakcie wakacji przesyłają taką informację do Kuratorium Oświaty w Białymstoku,
5. zakładka „Wypoczynek” była na bieżąco aktualizowana i zamieszczano tam niezbędne informacje dla organizatorów wypoczynku,
6. organizator wypoczynku zgłasza wypoczynek w Bazie wypoczynku, korzystając z formularzy zamiesz-

czonych na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej (formularz elektroniczny i wydrukowany dostarczony do kuratorium w postaci papierowej),

7. Organizator dba o przestrzeganie terminów rejestracji wypoczynku oraz jego uaktualnianie w przypadku zmiany liczebności grup lub obsady kadry.

Wnioski:

1. Organizatorzy zwracali uwagę na zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom wypoczynku.
2. Uwagi zgłaszane przez wizytatorów odpowiedzialnych za rejestrację wypoczynku były uwzględniane przez organizatorów.

Rekomendacje:

1. Przestrzegać terminów w zakresie rejestracji wypoczynku na platformie Ministerstwa Edukacji Narodowej.
2. Przesyłać do Kuratorium Oświaty w Białymstoku informacje dotyczące wprowadzonych zmian w zarejestrowanym wypoczynku.

Dorota Lidia Kuskowska
wizytator
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Tutoring – alternatywa dla tradycyjnego wychowawstwa

Nowy rok szkolny w zreformowanej szkole podstawowej postawił przed pedagogami nowe wymagania. Naprzeciw oczekiwaniom uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli wychodzi Instytut Tutoringu Szkolnego ze swoją innowacyjną ofertą wspierającą pracę opiekuńczo-wychowawczą nauczycieli.

Tutoring opiera się na zaplanowanych i cyklicznych spotkaniach tutora z podopiecznym. Każdy wychowawca, po rozpoznaniu potencjału ucznia, powinien zadbać o jego pełne wykorzystanie. Musi zatem rozpocząć pracę nad rozwojem wychowanka od zaplanowania harmonogramu spotkań z dzieckiem, nie zapominając o ich indywidualnym charakterze. Celem tutoriali, czyli ustalonych spotkań tutora i podopiecznego, jest wyznaczenie kierunku, w którym będzie zmierzał rozwój dziecka. Wymaga to zarówno czasu, jak i samodyscypliny obu stron.

W szkolnej praktyce nie będzie to zadanie łatwe do zrealizowania, zwłaszcza gdy wychowawca - wybrany na tutora - sprawuje opiekę nad liczną klasą. Musi on dokładnie poznać swego podopiecznego i rozpoznać jego mocne strony. To z kolei stanowi bazę dla obrania wspólnych celów i znalezienia najlepszych rozwiązań. Istotne jest, by tutor nie wyręczał podopiecznego w działaniach. Ma być on osobą motywującą ucznia do refleksji nad własnym rozwojem i wspierającą go swoim doświadczeniem. Podopieczny musi mieć poczucie, iż tutorialie mają pomóc mu znaleźć rozwiązanie, które przybliży go do celu. Tutor jako indywidualny

wychowawca może jedynie przedstawić lub zasugerować racjonalne i możliwe do podjęcia działania.

W praktyce szkolnej elementy tutorialu można wykorzystać np. w sytuacjach, gdy jeden z uczniów zmagają się z problemem braku akceptacji w klasie. Dzięki nawiązaniu długotrwałej relacji z tutorem - podopieczny ma szansę otworzyć się na drugiego człowieka, a ponadto każde kolejne spotkanie tutorskie przybliży ich oboje do rozwiązania problemu.

Potwierdzeniem tych działań będzie np. zmiana lub poprawa stosunku klasy do nieakceptowanego wcześniej ucznia, podwyższenie stopnia jego samooceny, wykorzystanie potencjału podopiecznego. Dzięki wsparciu tutora może on rozwinąć swoje zainteresowania, podzielić się z nim swymi sukcesami, odkryć nowe umiejętności. Następnie tutor w umiejętny sposób motywuje swego podopiecznego do refleksji nad własnym rozwojem i zachęca dziecko np. do omówienia swoich pasji na forum klasy (może być to prezen-

tacja ulubionej literatury ucznia, poprowadzenie zajęć włączających zespół klasowy do wspólnych działań). Ułatwi to pozyskanie zainteresowania i akceptacji rówieśników, a także pomoże w osiągnięciu celu wyznaczonego w trakcie tutorialu, jakim było zintegrowanie podopiecznego z klasą.

Metoda tutoringu szkolnego stanowi efektywne wsparcie dla pracy wychowawczej i opiekuńczej. Może ona z powodzeniem zastąpić – w pewnych obszarach – tradycyjnie rozumiane i praktykowane wychowawstwo klasowe. Relacja tutora z podopiecznym przynosi korzyści zarówno im samym, jak i rodzicom uczniów, którzy doceniają indywidualne podejście pedagoga do ich dziecka oraz poświęcony mu przez tutora czas.

**Dorota Kostecka
Monika Jamiolkowska
Szkoła Podstawowa nr 10
im. I. Branickiej
w Białymstoku**

O spójność wychowawczą

Z perspektywy nauczyciela i rodzica dorosłych dzieci widzę wyraźnie, że kiedy moje dzieci były małe, za nie myślałam, za nie decydowałam. Wszystko było łatwe. Stopniowo jednak zaczęłam zdawać sobie sprawę z tego, że moja rola jest inna. Przyszedł czas na to, aby to one dokonywały wyborów. Budziło to we mnie niepokój. O co? O skutki ich decyzji.

Pozwalając dzieciom podejmować wybory, zgadzałam się na ryzyko pojawienia się rozwiązań innych niż moja wyobraźnia mi to podpowiadała. A nie dało się uniknąć decyzji dzieci niezgodnych z wyborem, którego ja pragnęłabym dla nich. Zwłaszcza wtedy, gdy obierały inną drogę niż ta, która, moim zdaniem, byłaby dla nich najlepsza. I tak to dorastałam do ich problemów, ucząc się je rozumieć. Stopniowo też przekonywałam się, że dzieciom najbardziej potrzebna jest pewność, że mają do kogo przyjść, z kim dzielić się kłopotami, kogo zapytać, co bym zrobiła na ich miejscu. Aby jednak tak się stało, potrzebna była moja wyraźna gotowość towarzyszenia im w życiu, niejednokrotnie cicha asysta,

wsluchiwanie w to, czym chciały się dzielić. One potrzebowały i wciąż potrzebują przytulenia, a nade wszystko w domu - rodzicielskiej, a w szkole - nauczycielskiej miłości. Miłości, która jest „cierpliwa, łaskawa, wszystko znosi, wszystko przetrzyma, we wszystkim pokłada nadzieję”.

Jako nauczyciele i rodzice wiemy o tym, że wychowywanie dzieci i młodzieży wymaga nieustannej czujności, troski i zainteresowania. Towarzyszenia im w ich rozwoju, bycia przekonywującym. Autentyczni rodzice i nauczyciele dają szansę młodym na autentyczność. Młodzież widzi, czy żyjemy tak, jak mówimy - z pasją i pragnieniem poszukiwania w życiu czegoś więcej ponad to co konieczne. Przez naśladowanie wybiorą to, co najlepsze. Słowa uczą, ale przykłady pociągają.

Jesteśmy dla młodego pokolenia świadkami wartości, które stopniowo stają się znakami na drogach ich życiowych wyborów. Każde słowo i gest, każda reakcja może być dla nich pomocą lub przeszkodą w odkrywaniu powołania i życiowej drogi. Św. Stanisław

Kostka, patron młodzieży, podobno płakał, gdy uświadomił sobie, że rodzice nie widzą, i wręcz nie zgadzają się na powołanie, którego on był pewien.

Rozpoznanie powołania to wielkie wyzwanie. Harry Truman na pytanie: „Jakich udzielać rad dzieciom?” zwykł mawiać: „Trzeba najpierw dowiedzieć się, czego one potrzebują, a potem radzić im, żeby to zrobiły”. (Alan Loy McGinnis „Sztuka motywacji”).

Wciąż dorastamy do roli przejmowania odpowiedzialności za tych, których naszej opiece powierzają rodzice. Ileż potrzeba naszej mądrości i rozwagi, aby towarzyszyć im, otwierając się na ich pragnienia i potrzeby. Darować czas, podejmować z odwagą trudne rozmowy, ze świadomością, że jesteśmy stróżami ich serc i tego, co już noszą; co wynieśli z rodzinnych domów.

Zawsze jest czas na naszą spójność wychowawczą. „Dzieci ufają, że to co otrzymują jest niezbędne do kształtowania kultury intelektualnej i duchowej, a odbywa się to poprzez formację osobową, która trwa przez całe życie, do ostatniego tchnienia życia” - powiedział Ks. Arcybiskup Tadeusz Wojda.

Świadomość naszego nauczycielskiego powołania poprowadzi skutecznie przez wszelkie trudności. Radość spełnionego życia uskrzydla. Sukces jest skutkiem możliwości spełniania się w swoim powołaniu. Wystarczy iść za pragnieniem serca....

**Nauczycielom
Wielkiego Serca
nauczyciel**

Szanowni Czytelnicy Podlaskich Wieści Oświatowych!

W październikowym numerze naszego pisma rozpoczynamy cykl prezentacji szkół zawodowych funkcjonujących w naszym województwie. Zapraszamy dyrektorów oraz nauczycieli do zaprezentowania swoich placówek - oferty kierunków kształcenia, opisu bazy dydaktycznej oraz innych informacji, które skłaniałyby do zainteresowania się szkołą. Mamy nadzieję, że artykuły przyczynią się do upowszechnienia wiedzy o szkołach zawodowych woj. podlaskiego.

Materiały należy nadsyłać do 15 dnia miesiąca poprzedzającego publikację na adres: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl.

Jednocześnie przypominamy o konieczności nadesłania wypełnionego w formie papierowej formularza zgody na przetwarzanie danych osobowych autora/autorów artykułów. Formularz ten dostępny jest na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku w zakładce: Kuratorium-Podlaskie Wieści Oświatowe.

W tym numerze prezentują się: Zespół Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim, Zespół Szkół nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim, Zespół Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku, oraz Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce.

Technik transportu kolejowego - reaktywacja

1 września 2018 roku w Zespole Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku uroczystie zainaugurowano kształcenie w nowym – dla szkoły – kierunku: technik transportu kolejowego. Pojawienie się tego zawodu w ofercie edukacyjnej szkoły było nie tylko wynikiem współpracy placówki ze spółkami kolejowymi, ale także wynikało z olbrzymiego zapotrzebowania rynku pracy na wyspecjalizowane kadry pracownicze.

Kiedy sięgniemy pamięcią wstecz, w latach 1947-2002 w Białymstoku, w Starosielcach przy ul. Letniej, funkcjonował znany wszystkim Białostoczanom Zespół Szkół Zawodowych PKP im. inż. Ernesta Malinowskiego. W roku 2003 do siedziby szkoły

kolejowej przeniesiono Zespół Szkół Spożywczych i w ten sposób powstał Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Białymstoku. Jednak w 2012 roku zapadła

ostateczna decyzja o wygaszeniu działalności szkoły kolejowej w Starosielcach. I tu w zasadzie historia kształcenia w Białymstoku w zawodach związanych z kolej-

ciąg dalszy artykułu na str. 17 →

**Wojewódzkie obchody
Dnia Edukacji Narodowej w Suwałkach**

**Wojewódzkie obchody
Dnia Edukacji Narodowej w Kolnie**

**Wojewódzkie
obchody
Dnia Edukacji
Narodowej
w Białymstoku**

nictwem się kończy, by rozpocząć się na nowo w Zespole Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku.

Jako szkoła zawodowa postanowiliśmy odpowiedzieć na potrzeby spółek kolejowych oraz ogromne zainteresowanie młodzieży przyszłościowym kierunkiem kolejowym. Główny partner szkoły – PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. współpracujące obecnie z 41 placówkami na terenie całej Polski wyznaczyły sobie zasadniczy cel - zyskać profesjonalnie przygotowanych pracowników (uzupełnić lukę pokoleniową) i zapewnić płynne przekazywanie wiedzy i doświadczenia. Co oferuje nauka w tym zawodzie? PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., chcąc zagwarantować w przyszłości wykwalifikowaną kadrę w jednostkach organizacyjnych, utworzyło w Zespole Szkół Technicznych tzw. klasę patronacką w zawodzie technik transportu kolejowego. Kształcenie przyszłych kolejarzy prowadzone jest pod patronatem i przy współpracy spółek kolejowych działających

w województwie podlaskim. Uczniowie nowego kierunku kolejowego będą mogli zdobyć dwie kwalifikacje zawodowe: „Organizacja i prowadzenie ruchu pociągów” oraz „Planowanie i realizacja przewozów kolejowych”.

Absolwenci technikum będą mogli obsługiwać urządzenia sterowania ruchem kolejowym, planować przewozy pasażerskie i towarowe oraz nadzorować obsługę pociągów. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. udostępnia szkole profesjonalną kadrę wykwalifikowanych wykładowców przedmiotów zawodowych, zapewnia pomoc przy tworzeniu zaplecza dydaktycznego oraz oferuje uczniom możliwość odbycia praktyk zawodowych u boku doświadczonych pracowników. Uczniowie w trakcie nauki będą doskonalili swoją wiedzę i umiejętności podczas zajęć praktycznych odbywających się w obiektach infrastruktury kolejowej, m.in. na nowoczesnym symulatorze urządzeń sterowania ruchem kolejowym.

Uczniowie klasy „kolejowej” za

dobre wyniki w nauce będą mogli otrzymać atrakcyjne stypendium fundowane przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz pracę po zakończeniu edukacji w jednostkach organizacyjnych Spółki.

Reaktywacja kierunku technik transportu kolejowego w ZST ruszyła! Czas zweryfikuje i oceni nasze działania. Jednak już dziś wiemy, że kształcenie zawodowe w obecnym stanie wymaga wielu odważnych i śmiałych decyzji. I że było warto. Skoro są chętni uczniowie, chętni jesteśmy i My, bowiem „Samo działanie jest wartością. Twoja wartość znika, gdy rezygnujesz z chęci do zmian i doświadczania życia. Masz jednak wybór, dokonaj go i poświęć mu się. Czyny te dadzą ci nową nadzieję i poczucie celu”.

**Krzysztof Pogorzelski
Halina Kondratiuk-Chudek
nauczyciele Zespołu Szkół
Technicznych im. gen.
Władysława Andersa
w Białymstoku**

Szkoła na miarę nowych wyzwań

Zespół Szkół Nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim ma ponad 50-letnią tradycję w kształceniu zawodowym. Mury szkoły opuszczają technicy i robotnicy wykwalifikowani branży mechanicznej, samochodowej i budowlanej. Nasi absolwenci są dobrze przygotowani do kontynuowania nauki na wyższych uczelniach, łatwo znajdują pracę w wyuczonych zawodach. W ofercie edukacyjnej szkoły znajdują się zawody dające gwarancję zdobycia pracy. W TECHNIKUM są to: technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, technik budownictwa i technik robót wykończeniowych w budownictwie, natomiast w BRANŻOWEJ SZKOLE I STOPNIA - mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie i klasa wielozawodowa. Szkoła kształci również osoby dorosłe w Zaocznym Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych, Szkole Policealnej oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Atutem szkoły jest kadra o wysokich kwalifikacjach. Wszyscy nauczyciele posiadają wyższe wykształcenie i w większości są nauczycielami dyplomowanymi. Oprócz wykształcenia zgodnego z nauczaniem przedmiotem, nauczyciele uzyskują dodatkowe kwalifikacje na studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych. Kadra pedagogiczna aktywnie uczestniczy w konferencjach, kursach i szkoleniach, co pozwala na aktywne i ciągłe doskonalenie oraz unowocześnianie procesu kształcenia. Szkoła dysponuje obiektem spor-

towym ORLIK 2012, w skład którego wchodzi: boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne i kort tenisowy z nawierzchnią z mączki ceglanej. Posiadamy nowoczesną halę sportową, dużą salą gimnastyczną i dwie siłownie. Doskonałe warunki pozwalają na prowadzenie różnorodnych zajęć rekreacyjno-sportowych. Zajęcia prowadzone są w 21 salach lekcyjnych. Dwanaście klasopracowni przeznaczonych jest na przedmioty ogólnokształcące, a w siedmiu odbywa się kształcenie zawodowe. Wśród pracowni specjalistycznych znajdują się: pracownia mechaniczna, 3 pracownie budowlane, pracownia elektrotechniki i elektroniki samochodowej, pracownia samochodowa oraz pracownia automatyki i sterowania. Pracownie przedmiotowe są wyposażone w tablice interaktywne, wielkoformatowe telewizory LCD, komputery z dostępem do Internetu. Szkoła dysponuje dwiema pracowniami komputerowymi przystosowanymi do zajęć z informatyki, CAD/CAM oraz kosztorysowania

i dokumentacji przetargowej w budownictwie. W skład szkoły wchodzi również biblioteka szkolna z komputerowym systemem zarządzania zbiorami bibliotecznymi oraz czytelnia z multimedialnym centrum informacyjnym. Zadania z zakresu praktycznej nauki zawodu realizuje, będące częścią szkoły Centrum Kształcenia Praktycznego. W Centrum Kształcenia Praktycznego funkcjonuje również Stacja Kontroli Pojazdów działająca pod patronatem Instytutu Transportu Samochodowego w Warszawie. Praktyczna nauka w zawodach budowlanych realizowana jest w systemie dualnym w renomowanych firmach budowlanych zlokalizowanych na terenie Bielska Podlaskiego, co umożliwi kształcenie uczniów w warunkach zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy.

W realizacji działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych szkoła efektywnie współpracuje z Kuratorium Oświaty w Białymstoku, organem prowadzącym oraz wieloma podmiotami

sfery społecznej i gospodarczej. Szkoła systematycznie prowadzi analizę rynku pracy, czego efektem jest nawiązywanie współpracy z zakładami pracy i instytucjami poprzez podpisywanie porozumień i listów intencyjnych dotyczących współpracy w zakresie: organizowania kształcenia praktycznego na terenie zakładu, wymiany doświadczeń, pomocy zakładu we wdrażaniu nowych technik i technologii, przekazywania przez zakład informacji o pożądanym wiadomościach, umiejętnościach i cechach psychofizycznych zatrudnianych pracowników oraz uwzględnianie tych sugestii przez szkołę w planowaniu pracy dydaktycznej.

W 2010 r. szkoła osiągnęła efektywny poziom współpracy z firmami branży budowlanej, potentatami w skali Europy - UNIBEP S.A. i DANWOOD S.A. poprzez podpisanie i zrealizowanie trójstronnych porozumień pomiędzy wyżej wymienionymi firmami, Powiatem Bielskim i Zespołem Szkół Nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego. Ze strony firm budowlanych nastąpiło odczuwalne wsparcie kształcenia zawodowego uczniów klas budowlanych.

Partnerem szkoły w realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej jest Narodowe Forum Doradztwa Kariery. W latach 2012-2015 Podlaski Oddział Narodowego Forum Doradztwa Kariery realizował w szkole projekt „Atrakcyjne kształcenie zawodowe w Bielsku Podlaskim” z komponentem ponadnarodowym. Obecnie realizowany jest projekt „Profesjonalne kształcenie zawodowe w Bielsku Podlaskim” mający na celu zwiększenie poziomu

skuteczności kształcenia zawodowego, zmniejszenie dysproporcji edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych i umiejętności zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnych pracodawców oraz doskonalenie branżowego warsztatu pracy związanego z nauczaniem przedmiotem u nauczycieli poprzez realizację kompleksowych programów rozwojowych na podstawie indywidualnej diagnozy szkoły. Obecnie Zarząd Województwa Podlaskiego przyznał dotację naszej szkole na modernizację bazy dydaktycznej w kwocie 1,9 mln złotych w ramach funduszy z Regionalnego Programu Operacyjnego. Szkoła planuje stworzenie poligonu budowlanego w celu uatrakcyjnienia i zwiększenia efektywności kształcenia praktycznego w zawodach budowlanych. Na bazie porozumienia między Powiatem Bielskim a Politechniką Białostocką uczniowie szkoły uczestniczą w konferencjach szkoleniowych dotyczących nowoczesnych technologii w budownictwie na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

Nauczyciele i uczniowie angażują się w działania charytatywne

we współpracy z Caritas Diecezji Drohiczyńskiej oraz Dekanalnym Oddziałem Ośrodka Miłosierdzia Eleos. W szkole aktywnie działa Szkolne Koło Caritas, Szkolny Klub Wolontariatu, Szkolne Koło PCK i Szkolne Koło Honorowych Dawców Krwi. Szkoła aktywnie współpracuje z lokalnymi ośrodkami kultury, a od roku 2007 w przededniu Święta Niepodległości Polski w szkole organizowany jest Konkurs Pieśni Patriotycznej dla szkół powiatu Bielskiego.

To wszystko sprawia, że Zespół Szkół Nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim zapewnia warunki umożliwiające wszechstronny rozwój ucznia twórczego, samodzielnego, wrażliwego i otwartego na problemy środowiska lokalnego, kraju i świata, ucznia umiejącego żyć z ludźmi i dla ludzi. Jesteśmy szkołą nowoczesną i innowacyjną, bezpieczną i przyjazną, przygotowującą absolwentów do dalszej nauki i do samodzielnego funkcjonowania w zmieniającym się świecie, uczącą osiągnięcia sukcesów przez realizowanie siebie i pracę na rzecz innych ludzi. Program szkoły ukierunkowany jest na ucznia, jego

potrzeby, umożliwia mu wszechstronny rozwój osobowości, zgodnie z ogólnie przyjętymi normami etycznymi, uczy empatii i asertywności, promuje zdrowy tryb życia, dzięki czemu nasi uczniowie odnoszą sukcesy w konkursach, olimpiadach i zawodach sportowych. Dużym sukcesem w roku szkolnym 2017/2018 było zdobycie przez ucznia klasy IV technikum II miejsca w półfinale oraz IV miejsca

w finale XIX edycji ogólnopolskiej Olimpiady Techniki Samochodowej, a także IV miejsca zespołowo w rywalizacji o tytuł „Samochodowej Szkoły Roku”.

W naszych działaniach dążymy jednak przede wszystkim do ścisłego powiązania ze sferą gospodarczą w celu budowania trwałych więzi oraz rozwoju i dostosowania swojego potencjału i systemu funkcjonowania do potrzeb

przedsiębiorstw a także stworzenia młodzieży możliwości zdobycia zawodu poszukiwanego na lokalnym rynku pracy.

Marta Gołębowska-Szczykowska
wicedyrektor
Zespołu Szkół nr 1 im.
Marszałka Józefa
Klemensa Piłsudskiego
w Bielsku Podlaskim

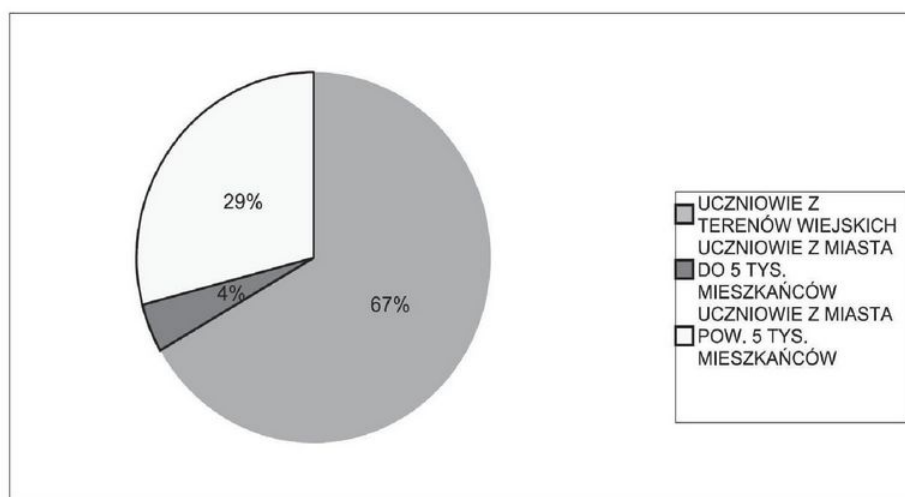
Rola szkół zawodowych w kształceniu kadr na potrzeby regionu na przykładzie Zespołu Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim

W gospodarce XXI wieku wiedza jest najcenniejszym zasobem, który ma istotny wpływ na rozwój gospodarczy poszczególnych krajów. Dostępna jest bogata literatura wskazująca na wpływ edukacji na wzrost gospodarczy.

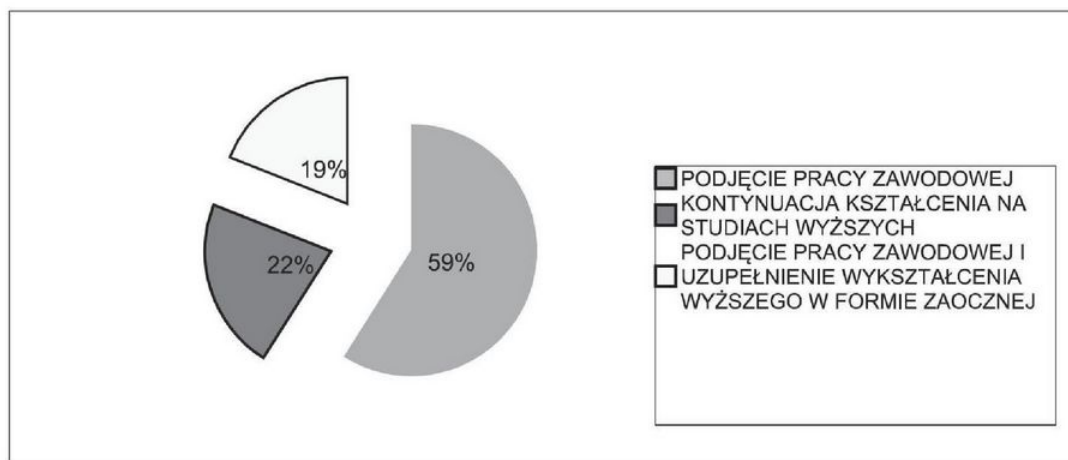
W 1964 r. G. S. Becker, w swoim dziele pt. „Human capital: a theoretical and empirical analysis, with special reference to education”, zdefiniował wydatki na edukację, szkolenia, opiekę zdrowotną itp. jako inwestycje w kapitał ludzki.

Kapitał ludzki przekłada się na zwiększoną innowacyjność gospodarki i wyższe tempo wzrostu gospodarczego. Aby gospodarka mogła się rozwijać, potrzebuje doświadczenia wykwalifikowanych pracowników.

Wykres 1. Uczniowie ZS nr 4 im. Ziemi Podlaskiej wg miejsca zamieszkania

Wykres 2. Plany zawodowe uczniów

Polski rynek pracy znajduje się w sytuacji, w jakiej nie był od ćwierćwiecza. Bezrobocie spada, rosną wynagrodzenia i PKB, a firmy zgłaszają coraz większe zapotrzebowanie na nowych pracowników. Sytuację na rynku pracy, na którym brakuje fachowców z poszczególnych branż, dostrzegają absolwenci gimnazjów i ich rodzice, którzy coraz częściej dokonują wyboru szkoły dającej konkretny zawód. W subregionie Bielsk Podlaski szkołą taką jest Zespół Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim. Do szkoły trafia młodzież z trzech powiatów: bielskiego, hajnowskiego i siemiatyckiego. Uczniowie mają do wyboru atrakcyjne kierunki kształcenia, takie jak: technik ekonomista, technik informatyk, technik logistyk, technik rolnik, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik hotelarstwa. Dla uczniów przybywających z dalek położonych miejscowości istotne znaczenie ma możliwość zakwaterowania w internacie.

Zdecydowana większość kan-

dydatów do szkoły (59%) planuje – po ukończeniu technikum – podjęcie pracy zawodowej. 22 % z nich chciałoby kontynuować kształcenie na studiach wyższych, natomiast 19 procent ma zamiar łączyć pracę z uzupełnianiem wykształcenia wyższego w trybie zaocznym.

Plany związane z karierą zawodową są więc mocno ukierunkowane na podjęcie pracy. Dlatego istotnym celem szkoły jest – oprócz solidnego kształcenia ogólnego potwierdzonego egzaminem maturalnym – również przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy. Kadra pedagogiczna i dyrekcja szkoły w pełni podzielają stanowisko, że aby na rynek pracy trafiali fachowcy o umiejętnościach i profesjach, na które jest zapotrzebowanie, konieczne jest zaangażowanie pracodawców w proces kształcenia przyszłych pracowników. Dlatego szkoła podejmuje różnorodne formy współpracy z przedsiębiorstwami, takie jak realizowane u pracodawców zajęcia praktyczne, staże i praktyki zawodowe, wizyty studyjne oraz szko-

lenia tematyczne. Szkoła współpracuje z zakładami gastronomicznymi i hotelarskimi, gospodarstwami rolnymi i agroturystycznymi, bankami, instytucjami finansowymi i ubezpieczeniowymi (urząd skarbowy, ZUS, KRUS). Są to najczęściej małe przedsiębiorstwa i instytucje, które przyjmują na praktyki pojedyncze osoby lub niewielkie grupy. Co prawda nie mają one potrzeby zatrudniania większej ilości osób, ale coraz częściej absolwenci szkoły są zatrudniani w firmie, w której odbywali praktykę lub staż.

W pracy zawodowej, oprócz specjalistycznych kwalifikacji, bardzo potrzebne są kompetencje społeczne. W szczególności chodzi tu o umiejętność współpracy i współdziałania, prowadzenia dyskusji, przekonywania oraz otwartość na otoczenie. Umiejętności te są skutecznie kształtowane poprzez udział w zajęciach artystycznych i sportowych. W Zespole Szkół nr 4 im. Ziemi Podlaskiej taką kulturotwórczą funkcję od prawie pół wieku pełni Zespół

Uczniowie ZS nr 4 im. Ziemi Podlaskiej na stażu w Centrum Szkoleniowym Teltow (AVT) w Niemczech

Pieśni i Tańca „Podlaskie Kukułki”, który propaguje kulturę ludową Podlasia w kraju i za granicą. Działają sekcje piłki siatkowej chłopców i dziewcząt oraz sekcje tenisa stołowego. Uczniowie uczą się również współżycia społecznego poprzez aktywny udział w Samorządzie Uczniowskim. Młodzież rozwija swoje zdolności w poczuciu bezpieczeństwa i szacunku dla własnej osoby. W ten sposób szkoła przyczynia się do budowania kapitału ludzkiego, który służy potrzebom regionu i całego społeczeństwa.

Bolesław Hryniewicki

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce kuźnią kadr dla regionu

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce zajmuje szczególne miejsce na mapie szkolnictwa zawodowego województwa podlaskiego. Ta wyjątkowa pod wieloma względami szkoła swoimi osiągnięciami niezmiennie potwierdza sens kształcenia zawodowego. Placówka, która ma swoją siedzibę w Pałacu Ossolińskich z XVIII wieku, położonym na terenie pięknego zabytkowego parku, łączy tradycję i nowoczesność, które gdzie indziej być może mogłyby pozostawać ze sobą w kontrze, ale w Rudce nawzajem się uzupełniają. Obie wartości wnoszą do życia szkoły i jej wychowanków coś bardzo ważnego i cennego.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa

Kluka w Rudce jest znaną i jedną z najbardziej cenionych w regionie szkół zawodowych. Swoją wysoką pozycję zawdzięcza wieloletniemu doświadczeniu w praktycznym kształceniu kadr, które odpowiada na potrzeby lokalnego środowiska

i zmieniającego się rynku pracy. Ta popularna w regionie szkoła powstała w 1959 roku i od tej pory intensywnie rozwija się i rozbudowuje swoją bazę dydaktyczną.

Potrzeby regionu w zakresie kadrowym określają konieczność

kształcenia konkretnych kompetencji zawodowych, ale także kompetencji ogólnych, razem zapewniających harmonijny rozwój i wzrost gospodarki na obszarze województwa podlaskiego, które posiada szczególnie dobre warunki do rozwoju rolnictwa i przetwórstwa, w tym przetwórstwa ekologicznego. Szkoły rolnicze zajmują ważne miejsce w sektorze szkolnictwa zawodowego regionu. Ich pozycja w systemie kształcenia jest pochodną jego uwarunkowań gospodarczych.

W Rudce młodzi adepci branży rolno-spożywczej mogą kształcić się w zawodach: technik rolnik, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik agrobiznesu, technik turystyki wiejskiej oraz dorośli na kursach kwalifikacyjnych, np. w zawodzie „rolnik” z kwalifikacji RL.03 – prowadzenie produkcji rolniczej. Chętni mają możliwość szkolić się również na innych kursach organizowanych

w ramach funkcjonującego w szkole Centrum Kształcenia Ustawicznego. Ponadto, szkoła jest Ośrodkiem Szkolenia Kierowców.

Od 2008 roku Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. K. Kluka w Rudce należy do elitarnego w Polsce grona szkół, dla których organem prowadzącym jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Przynależność do sieci 52 szkół resortowych oznacza duży prestiż,

stabilne finansowanie zadań oświatowych oraz modernizację bazy dydaktycznej, dostęp do najważniejszych, najbardziej aktualnych informacji i szkoleń, bezpośredni kontakt z pracownikami Ministerstwa i Krajowego Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, wspólne działania z innymi szkołami ministerialnymi z całej Polski.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce spełnia wszystkie warunki nowoczesnej szkoły, w której uczniowie kształcą się zgodnie z najnowszymi trendami szkolnictwa zawodowego. W szkole w Rudce obowiązuje zasada, że w kształceniu młodego pokolenia, a zwłaszcza w kształceniu zawodowym, ważne jest praktyczne kształcenie kompetencji. Szkoły zawodowe istnieją po to, aby kształcić na potrzeby gospodarki, dostarczać jej pracowników, zapewniając w ten sposób w perspektywie zatrudnienie swoim wychowankom. Absolwenci szkoły w Rudce opuszczają jej mury wyposażeni w kompetencje zawodowe pożądane przez potencjalnych pracodawców oraz niezbędne do podejmowania i pro-

wadzenia własnej działalności gospodarczej.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Rudce posiada bardzo dobre warunki lokalowe i bazę dydaktyczną do praktycznej nauki zawodu. Dobrze wyposażone pracownie przedmiotowe i do zajęć praktycznych z produkcji roślinnej, produkcji zwierzęcej, mechanizacji rolnictwa, agrobiznesu, żywienia i usług gastronomicznych, cyfrowe laboratorium językowe, nowoczesna pracownia informatyczna, „Zielona pracownia”, bogaty park maszynowy, warsztaty szkolne wyposażone w urządzenia do diagnostyki i naprawy sprzętu rolniczego – wszystko to umożliwia profesjonalne i skuteczne kształcenie kwalifikacji zawodowych. Szkoła dysponuje też bardzo dobrą i przyjazną uczniom bazą socjalną. Ucząca się w niej młodzież ma do dyspozycji m.in. kompleks sportowy z pełnowymiarową halą sportową, internat z nowoczesnie zaaranżowaną stołówką.

Szkoła w Rudce jest liderem kształcenia zawodowego w branży

rolno-spożywczej i gastronomicznej w województwie podlaskim. Dąży się w niej do wszechstronnego rozwoju każdego ucznia, zgodnie z jego potrzebami i możliwościami. Przekonanie o konieczności wszechstronnego rozwoju młodzieży, a nie tylko zawodowego, stało się priorytetem w codziennej pracy dydaktycznej i wychowaw-

czej. Dlatego też, bardzo dużą wagę przywiązuje się tu do kształcenia kompetencji ogólnych. Uczniowie nabywają i doskonalą swoje umiejętności zawodowe także poprzez udział w organizowanych w szkole kursach i szkoleniach. Odbywaniu przez uczniów licznych szkoleń i warsztatów sprzyja również ścisła współpraca szkoły z wieloma instytucjami i uczelniami. Młodzież odwiedza przodujące gospodarstwa rolne, zakłady przetwórstwa spożywczego, nowoczesne hotele, pensjonaty, zakłady gastronomiczne. Spotyka się z wybitnymi fachowcami w dziedzinie rolnictwa, przetwórstwa spożywczego, mistrzami Agroligi, specjalistami sektora obsługującego rolnictwo, samorządowcami, itd. Organizowane są szkolenia wyjazdowe i praktyki zagraniczne. Popularne wśród uczniów są 3-miesięczne praktyki wakacyjne w Niemczech oraz 3-tygodniowe staże zawodowe w Niemczech, Hiszpanii i Włoszech. Szkoła aktywnie uczestniczy w pro-

jektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Dzięki takim przedsięwzięciom uczniowie nie tylko doskonalą się w zawodzie, ale także uzyskują dodatkowe umiejętności, potwierdzone stosownym certyfikatem, które pomogą im w przyszłości odnaleźć się z powodzeniem na rynku pracy. Zdobywają także życiowe doświadczenie. Uczą się kreatywności, swobodnego radzenia sobie w różnych sytuacjach. Doskonalą umiejętności językowe. Potrafią korzystać z nowoczesnych technologii stosowanych zarówno w życiu codziennym, jak i na potrzeby nabywania nowych umiejętności zawodowych.

Szkoła w Rudce zapewnia swoim uczniom możliwość aktywnego i twórczego spędzania wolnego czasu oraz rozwijania talentów, np. sportowych, muzycznych, itp. Uczniowie niezmiennie od wielu lat osiągają liczne sukcesy w konkursach, olimpiadach, rywalizacji sportowej. Dzięki temu

szkoła zajmowała przez wiele lat czołowe miejsca w rankingach.

Za priorytetowe uznając kształcenie dobrze przygotowanych zawodowo kadr dla regionu, w szkole nie zapomina się o wychowaniu i kształtowaniu postaw. Zaszczepienie w wychowankach pożądanych społecznie postaw etycznych służy zarówno im samym oraz całemu społeczeństwu, które będą budować. Kształtowane są postawy patriotyzmu, tolerancji. Zgodnie z mottem, które przyświeca szkolnej społeczności: „Tradycja, Nowoczesność, Pasja...”, dużą wagę przywiązuje się do pielęgnowania tradycji. W szkole utworzono Muzeum, które pielęgnuje historię szkoły, miejscowości i tradycję podlaskiej wsi. Organizowane są uroczystości patriotyczne. Nie zapomina się przy tym o zdobyczach cywilizacyjnych, trendach teraźniejszości i nowoczesnym spojrzeniu ku przyszłości. Wszystkie działania w tym zakresie kierowane są zarówno do uczniów, ich ro-

dziców, jak i lokalnej społeczności. Nauczyciele tej szkoły za cel stawiają sobie kształtowanie ludzi odważnych, znających siebie i swoją własną wartość. Ludzi, którym będzie towarzyszyć pewność w działaniu, odwaga podejmowania wyzwań, których nie będzie paraliżować lęk przed popełnianiem błędów, konsekwentnych i nie poddających się pod presją niewielkich porażek. Takie cechy i postawy są wychowankom tej szkoły niezbędne w ich dalszej karierze zawodowej i życiu społecznym.

Dotychczasowe osiągnięcia uczniów i nauczycieli oraz losy absolwentów Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Krzysztofa Kluka w Rudce uprawniają do uznania go za jedną z najlepszych szkół zawodowych w regionie.

Jarosław Bobel
nauczyciel Zespołu Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
im. K. Kluka w Rudce

„Puszczykowy” rodzic

Gdy mój syn był w wieku przedszkolnym, wiedziałam o istnieniu norweskich przedszkoli leśnych i pragnęłam dla niego takiego miejsca do „bycia”. Kosma nie zdążył już doświadczyć puszczykowej edukacji, ale jego siostra już tak. Głębokie pragnienia, się spełniają.

Nika miała 2,5 roku, gdy rozpoczęliśmy puszczykową adaptację. Trwała ona dwa tygodnie, każdego ranka uczyliśmy się we dwie jak pakować małą plecak, co tam włożyć, jak się ubrać, i co

wziąć na zmianę itd. Po czym jechałyśmy TAM.... Był marzec. W zimowych butach, bardziej lub mniej odpornych na wilgoć, ciepłych kurtkach, czapkach nawet. Było dziwnie i prawdziwie, i kojąco, dzięki drzewom, nagim jeszcze, wilgotnej ziemi, pierwszym ciepłym promieniom prawie wiosennego słońca. Siadywałam w wiklinowym fotelu, popijając gorącą herbatę i ogrzewając sobie palce dłoni na kubku. Nika coraz częściej i na dłużej oddalała się ode mnie, by obserwować dzieci, być bliżej

opiekunek. Co jakiś czas przybiegała, przytulała się i znów odbiegała.

Minął już prawie rok od tamtych dni. Zastanawiałam się, nawet z przestachem, jak ja się przyzwyczaję do codziennych wypraw mojej córeczki do leśnego przedszkola: do przygotowywania przekąsek, (które prawie zawsze całości pochłania, bo ruch i świeże powietrze to energopochłaniacze), odpowiedniej garderoby w zależności od pory roku, aktualnej pogody, częstego prania, bo w Puszczyku dzieci są szczęśli-

we, a nie czyste... Nadal moją zmorą są wieczne gubiące się rękawiczki, po jednej z pary... Ale ta codzienna logistyka oraz dalekie dojazdy stały się rutyną, w przeciwieństwie do radości, która nieustannie jest nowa, świeża, radość, jaką sprawia nam widok naszej pewnej siebie i swego ciała córeczki, jaką też dumą napawa obserwacja relacji, które zawiązuje z dziećmi. Ostatnio zaprosiła na swoje urodziny wszystkie Puszczyki, bo wszyscy są dla niej ważni. Do naszej trzylatki zjechała się prawie cała leśna gromada, z rodzicami nota bene i puszczykową Agatą – opiekunką, towarzyszką, autorytetem, nauczycielem, partnerką.

Codziennie widzę, jak moja córka swobodnie wchodzi w kontakt z osobami, które ją ciekawią: wiek ma małe znaczenie przy ogromie spontanicznego zainteresowania i naturalnego zaufania do otoczenia. W Puszczyku przebywa z dziećmi w wieku od 2,5 do 6 lat. Dzieci przyjmują naturalne role wobec siebie nawzajem: partnera, starszego pomocnika, negocjatora, mediatora, opiekuna, obrońcy nawet itd. Moja córka to „żywe sreberko” – dziewczynka z dużym temperamentem, słyhać ją i widać, choć jest filigranowa. Dzięki otoczeniu, które szanuje jej indywidualność przy jednoczesnym stawianiu granic, rozwija się ona błyskawicznie: opowiada, śpiewa, tańczy, gestykułuje, skacze, ocenia właściwie możliwości swego ciała przy pokonywaniu fizycznych przeszkód, cechują ją nawet dobre maniere - niewyuczone pod dyktando, a przyswojone gdzieś przy okazji nawiązywania relacji, pow-

tarzania po innych.

Cisza, spokój lasu i pól harmonizują dziecięcą wrzawę, wchłaniają wiele hałasu, ale i ważnych choć nieraz trudnych emocji. Naturalne środowisko, niewątpliwie bardzo cenne, nie zastąpi jednak człowieka. Mam tu na myśli opiekunki Puszczyków i szczególną rolę Agaty. Agata, jest „taaka duuża” – powiedziała kiedyś Nika - i w tym wyrażeniu zawiera się jej „wielkość pedagogiczna”. Jest orędowniczką dzieci. Tak po prostu. Jakby była „mała” i „duża” w jednym. Daje „duużę” przestrzeń na artykułowanie swoich potrzeb, na realizowanie ich w przestrzeni fizycznej i społecznej, a jednocześnie kategorycznie mówi „NIE”, gdy chodzi o bezpieczeństwo dziecka, gdy wolność jednego dziecka narusza sferę autonomii drugiego itd. Jak dobrze i miło wiedzieć, że moje dziecko jest pod jej opieką najbardziej dlatego, że to moje dziecko i każde pozostałe, jest przez nią mądrze kochane. Czuję wdzięczność za to miejsce Agnieszce, Dorocie, Agacie, Anetce - za każdym razem, gdy jadąc samochodem z centrum miasta, moje spojrzenie natrafia na trzy białawe kopyty w oddali przy lesie, widać je nawet, gdy zapada zmrok. Wczoraj, dziś, jutro - wkraczam tam jak w przestrzeń innego czasu, naturalnego, rzeczywiście tylko z małą ludzką korektą – lampiony wokół sferycznych namiotów, ognisko, migające latarki, okazuje się, że w rączkach naszych dzieci, wiatr, szum gałęzi.

Cieszy mnie urocze wnętrza namiotów, worki sako, termiczne, na których dzieci siedzą nawet na

dworze, czytanie książek i uczenie się w tej atmosferze natury. Cieszy mnie, gdy Nika chodzi po domu z walizeczką instrumentów muzycznych „na niby” i śpiewa gamę. Lubimy śpiewać razem. Do Puszczyków przyjeżdża Kasia ze swoimi prawdziwymi instrumentami, pokazuje je, gra na nich. Fakt, że moja córka uczy się zupełnie spontanicznie muzyki sprawia, że jestem pani Kasi wdzięczna za jej przyjazdy, tym bardziej, że z pewnością nie zawsze warunki klimatyczne sprzyjają graniu na instrumentach, nawet ich przewożeniu i trzymaniu w namiocie. Mam również nadzieję, że sama atmosfera Puszczyka rekompensuje jej trudy, w jakich pracuje z naszymi dziećmi.

Tam, u Puszczyków, mimo dużej energii dzieci, codzienność nie pędzi. Gdy po południu parkuję samochód niedaleko bazy, bywa, że jest ciemno, wietrznie i, że tracę pewność, o której W. Szymborska mówi, że „pewność niepewna” ... Zmierzam w kierunku namiotu ze świecącymi lampkami ze słowami mknącymi swobodnie w mych myślach, słowami z wiersza J. Twardowskiego:

„ Jak daleko (człowieku) odszedłeś (...) od wzruszenia nie na niby od sensu od podziwu nad światem od tego co nagie a nie rozebrane od tego co wielkie nie tylko z daleka ale i z bliska od tajemnicy nie wykładanej na talerz (...)”

Dziękuję...

Mama leśnego przedszkolaka

Mały Książę idzie do szkoły...

Któż z nas nie czytał „Małego Księcia” Antoine’a de Saint-Exupéry’ego?

Ta powiastka filozoficzna przetłumaczona na ponad 300 języków i dialektów stała się punktem wyjścia moich rozważań dotyczących roli szkoły w życiu uczniów. Autor książki nadał jej formę baśni, ale pod warstwą wieloznaczonej fabuły można połączyć wątki realistyczne i psychologiczne, które znajdują swoje odbicie w rzeczywistości szkolnej.

Marcin Polak, twórca i redaktor naczelny Edunews.pl. jest zdania, że „o szkole zazwyczaj mówimy tylko w ujęciu wiedzy, w kategoriach przedmiotów, zaliczeń, stopni, testów, egzaminów itp. Zbyt często zapominamy o tym, że do szkoły przychodzą ludzie, którzy czują, myślą, przeżywają. Być może przejdą przez szkołę zupełnie nieodkryci przez nauczycieli, którzy nie zadadzą sobie trudu, aby ich odkryć, poznać, zrozumieć. Dlatego zwróćmy uwagę na emocje”.

A więc?

Każdy uczeń może być w pewnym sensie Małym Księciem. Wprawdzie nie przemierza planet, tak jak bohater książki, ale spotyka w szkole ludzi, którzy wpływają na jego osobowość. Szkoła jest miejscem wyjątkowym. To właśnie tu nie tylko zdobywa on wiedzę, ale kształtuje swój światopogląd i hierarchię wartości. Uczy się relacji międzyludzkich opartych między innymi na przyjaźni. To bardzo

często w rzeczywistości szkolnej uczniowie dojrzewają i dorastają do odpowiedzialności za drugiego człowieka. Stawiają pytania i szukają odpowiedzi.

Kierując się głównie w stronę samej nauki, możemy zagubić to, co w życiu młodego człowieka jest ważne – pozytywne relacje w sferze społecznej. Jak zauważyła psycholog dr Aleksandra Piotrowska „warto pamiętać, że szkoła to świat emocji, jakie tworzą się między uczniami i nauczycielami”. Przyjaźnie lub uprzedzenia mogą się ciągnąć za człowiekiem wiele lat i mieć olbrzymi wpływ na jego dorosłe życie. I być może właśnie ten aspekt psychologiczny jest bardziej ważny od procesu zdobywania wiedzy i ocen.

Podczas INSPIR@CJI 2016 (spotkanie poświęcone emocjom i arteterapii) Marta Florckiewicz-Borkowska, nauczycielka z Publicznego Gimnazjum nr 3 w Pielgrzymowicach, członkini społeczności Superbelfrzy RP, mówiła: „trzeba dać uczniom przestrzeń do mówienia o sobie, o tym, co czuje i jak się czuje.” Często widzimy, że uczniowie i uczennice są zamknięte w sobie, że nie ma w trakcie zajęć miejsca na rozmowy. A przecież kiedyś wyjdą ze szkoły i powinni mieć poczucie tego, że są ważne, że są pewne siebie, żeby miały odwagę i umiały powiedzieć, co czują, gdy się złością, ale też, aby powiedzieć, że się cieszą, aby wiedzieli, że są potrzebne”.

Nikt nie stworzy idealnej „instrukcji obsługi” jak powinna

funkcjonować szkoła, ale warto w swojej pracy zawodowej uwzględnić fakt, że dla wielu uczniów staje się ona „drugim domem”. Od samego początku edukacji kształtuje nas intelektualnie i wpływa na świat uczuć. Od przedszkola uczymy się działać i żyć w grupie, okazujemy emocje.

Naukowcy, którzy zajmują się badaniem wpływu emocji na nasze zdolności poznawcze odkryli, że emocje pozytywne powodują poszerzenie naszych ram myślowych, generują więcej możliwości i działań, sprawiają, że stajemy się bardziej kreatywni i elastyczni. Dzięki emocjom pozytywnym dostrzegamy więcej, stajemy się bardziej otwarci na nowe możliwości. Można powiedzieć, że to emocje pozytywne sprawiają, że się rozwijamy i łatwiej przyswajamy wiedzę. Jeśli wierzyć słowom Johna Masefielda, to „dni, które powodują, że jesteśmy szczęśliwi, sprawiają, że stajemy się też mądrzejsi”. Na szczęście nie jesteśmy komputerami i robotami. Emocje i uczucia świadczą o naszej wyjątkowości.

I na zakończenie tych nie zamkniętych rozważań zapraszam na stronę –edukowisko.pl. gdzie można znaleźć dużo cennych informacji o emocjach w szkolnej ławce.

Maryla Boćkowska
III Liceum Ogólnokształcące
im. K.K. Baczyńskiego
w Białymstoku

fot. Maritta Kossakowska